

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

10. Η ΤΕΧΝΗ

Κορυφαία επιτεύγματα της αρχαϊκής τέχνης:

- α) ανέγερση μνημειακών λίθινων (από ασβεστόλιθο ή μάρμαρο) ναών**
- β) δημιουργία λίθινων (από ασβεστόλιθο ή μάρμαρο) ή μεταλλικών αγαλμάτων σε φυσικό και υπερφυσικό μέγεθος**

Γεωμετρικοί και Αρχαϊκοί ναοί

3-4 μ. ;

20μ.

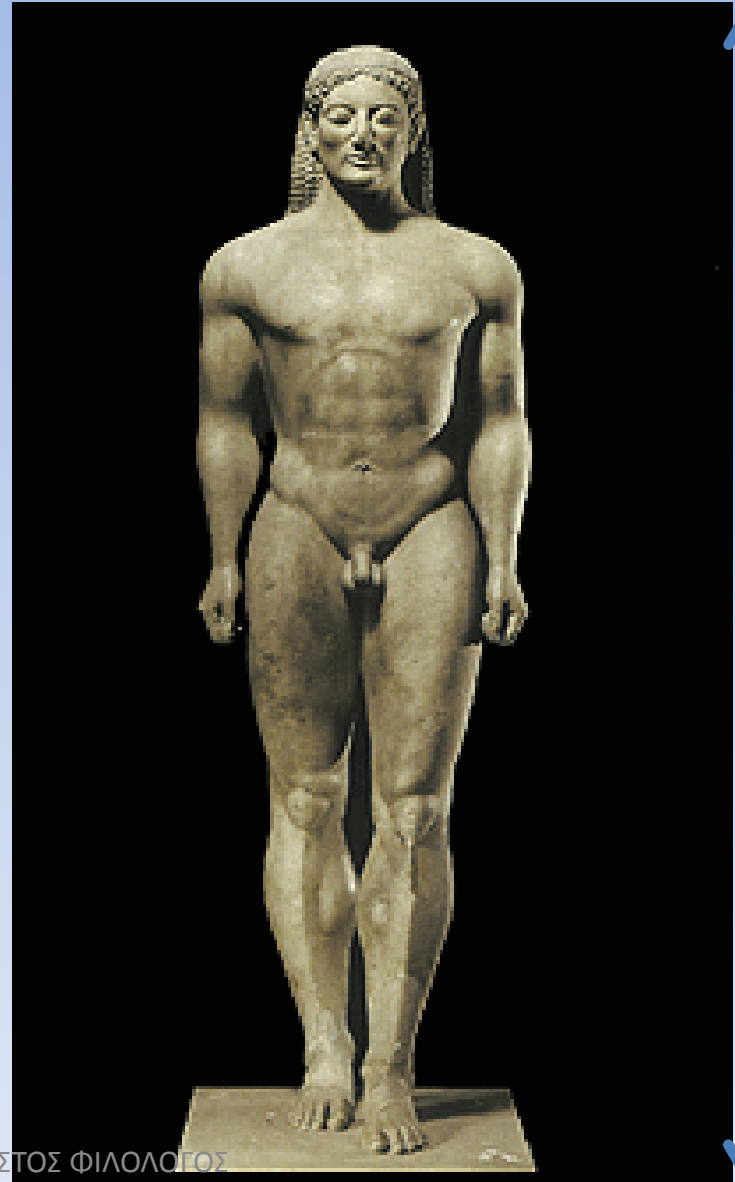
Γεωμετρική και Αρχαϊκή Γλυπτική

10εκ.

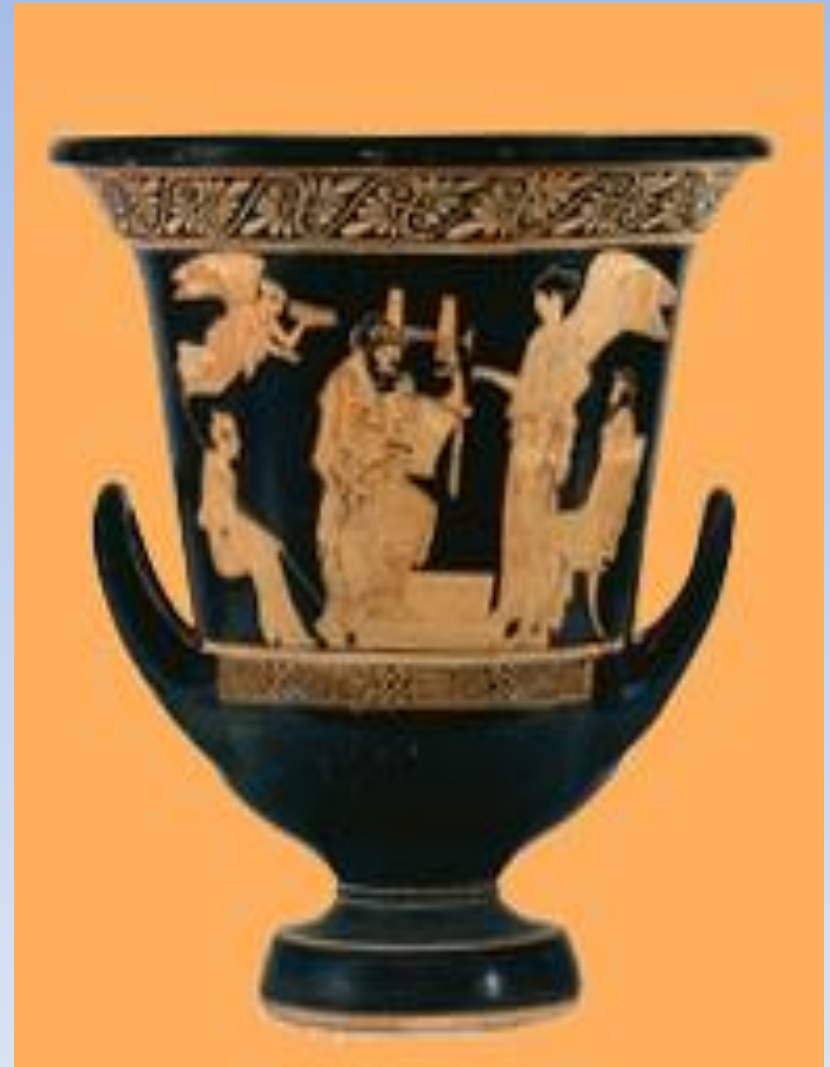

10εκ.

2μ.

Γεωμετρική και Αρχαϊκή Αγγειογραφία

- **Επιρροές:**
Αξιοσημείωτη είναι η επίδραση της τέχνης της **Ανατολής και της Αιγύπτου.**

- **Τι μαρτυρούν αυτά τα έργα τέχνης:**
 - Πλούτο – ευημερία
 - Καλό γούστο
 - Υψηλό πολιτισμό

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ – ΝΑΟΔΟΜΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

- *ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΜΝΗΜΕΙΑΚΟΙ ΝΑΟΙ:*

Την εποχή αυτή οικοδομούνται οι πρώτοι πραγματικά μνημειακοί ναοί (= μεγάλων διαστάσεων) της αρχαίας Ελλάδας

- *ΥΛΙΚΑ ΔΟΜΗΣΗΣ ΝΑΩΝ:*

Ο ελληνικός ναός χτίζεται τώρα από πέτρα και συχνά από μάρμαρο.

Ο ναός της Αρτέμιδας
στην Έφεσο

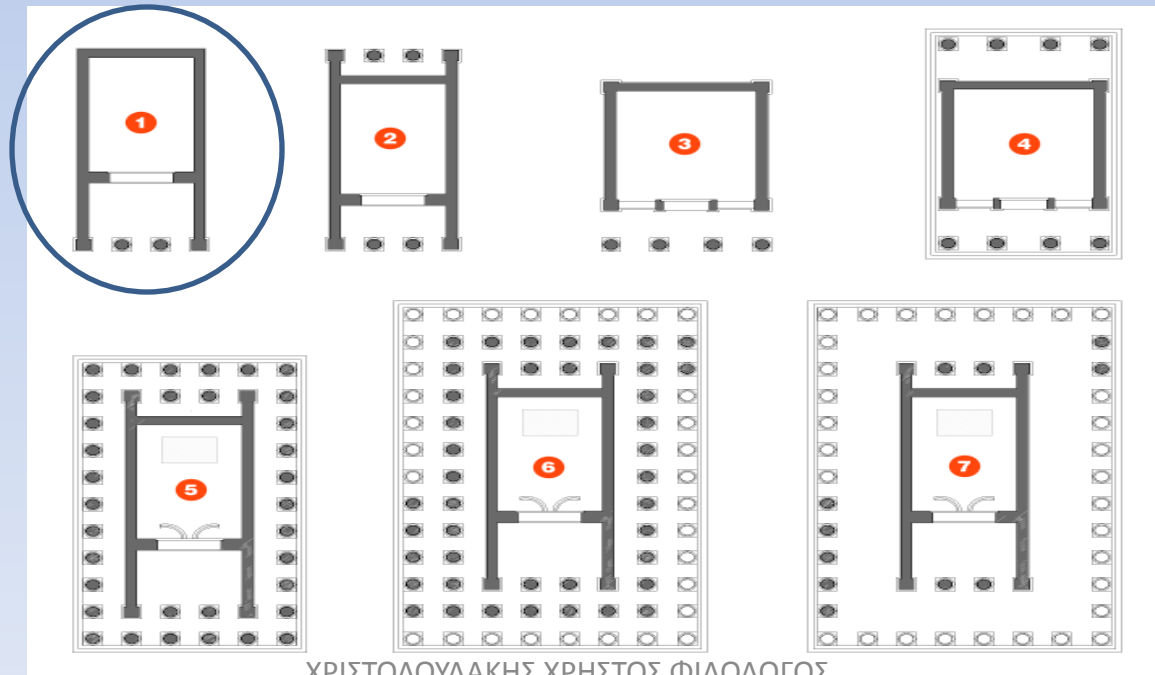

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΣΧΗΜΑ ΝΑΩΝ:

- Στο βασικό σχήμα του θυμίζει το **μυκηναϊκό μέγαρο**, αφού αποτελείται συνήθως:
 - ✓ από έναν **ανοικτό προθάλαμο – πρόναο – με δύο κίονες**
 - ✓ και ένα **κυρίως δωμάτιο, τον σηκό.**

Τύπος
μικηναϊκού
Μεγάρου

Προθάλαμος
(πρόδομος)

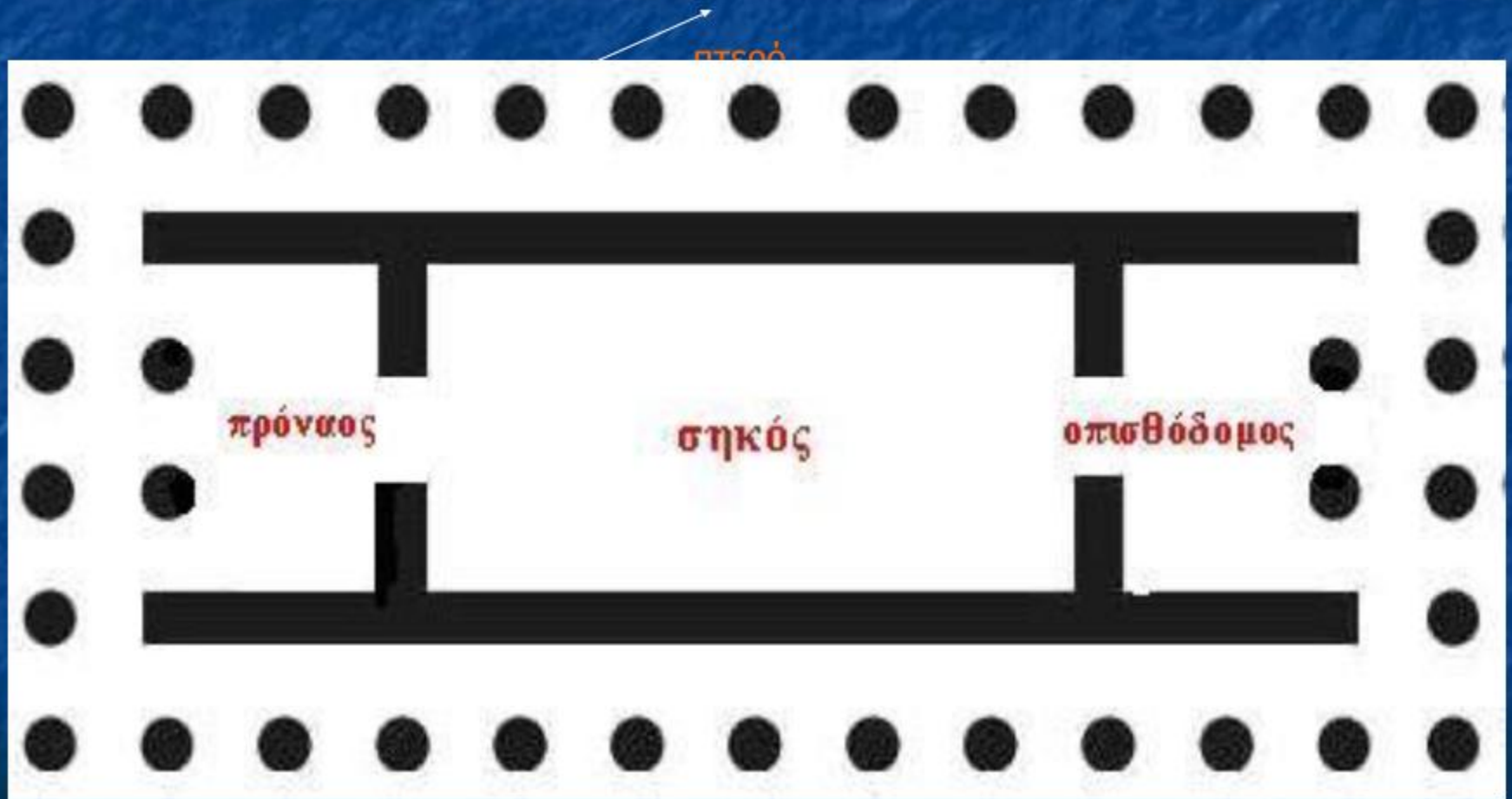
Κυρίως δώμα
(δόμος)

Οι πιο εντυπωσιακοί αρχαίοι ναοί

Οι περίπτεροι

- Όταν μάλιστα προστεθεί στον απλό ναό που έχει το σχήμα μυκηναϊκού μεγάρου:
 - ένα παρόμοιο ανοικτό δωμάτιο πίσω – ο *οπισθόδομος*
 - και μία *κιονοστοιχία* (σειρά από κολόνες) *γύρω από το κτίριο* – το *πτερό*
 - οι ναοί γίνονται *μεγαλοπρεπέστεροι και εντυπωσιακότεροι.*

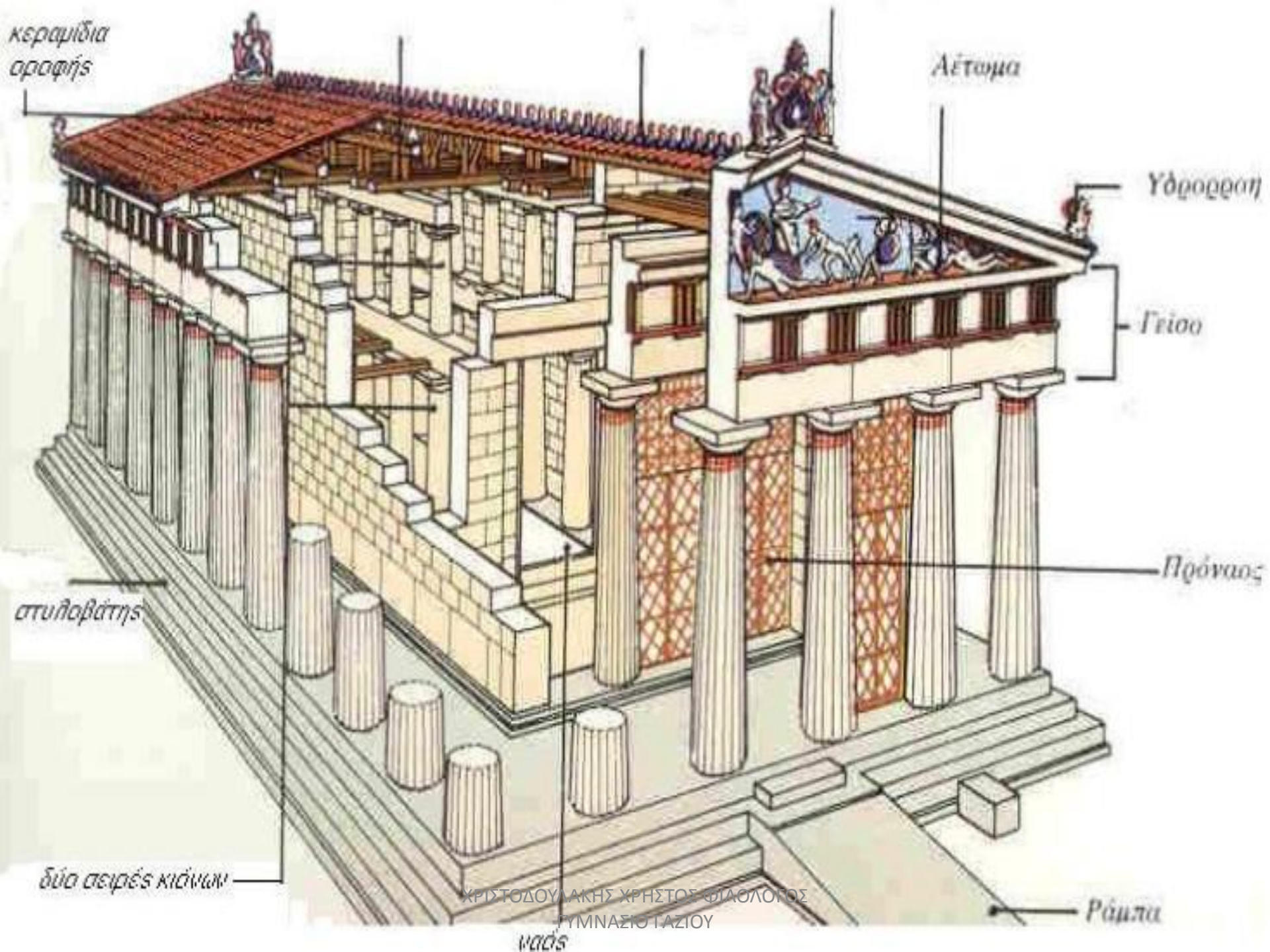
Τα μέρη του ναού

Ναός της Αφαιίας στην Αίγινα (αναπαράσταση)

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

κεραμίδια οροφής

Λέτομα

Υδρορροή

Γείσο

Πρόναος

στάιλοβάτης

δύο σειρές κιόνων

Ράμπα

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

μάσ

ΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΙ ΡΥΘΜΟΙ:

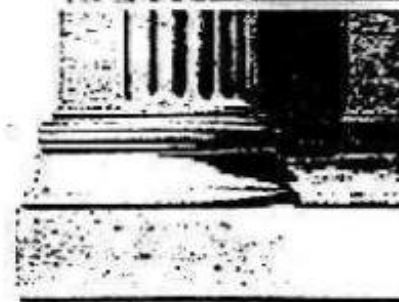
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Οι ναοί της αρχαϊκής περιόδου χτίζονται σε δύο ρυθμούς (*ιωνικός & δωρικός*), που ξεχωρίζουν προπάντων από τους κίονες:

- 1. *Ο Ιωνικός*
- αποκρυσταλλώθηκε στα **ιωνικά κέντρα του Αιγαίου και της Μικράς Ασίας**
- είναι **ψηλότερος & κομψότερος, με πλούσια διακόσμηση** στην επάνω απόληξή του – στο κιονόκρανο – , που αναγνωρίζεται εύκολα από τις έλικες στις οποίες καταλήγει.
- 2. *Ο Δωρικός*
- διαμορφώθηκε στα **δωρικά κέντρα της Πελοποννήσου**
- είναι πιο **κοντός, βαρύς, λιτός και αυστηρός**.

Ιωνικός ρυθμός

Δωρικός ρυθμός

← Αέτωμα →

← Γείσο →

← Ζωφόρος
Τρίγλυφα
Μετόπες →

← Επιστύλιο →

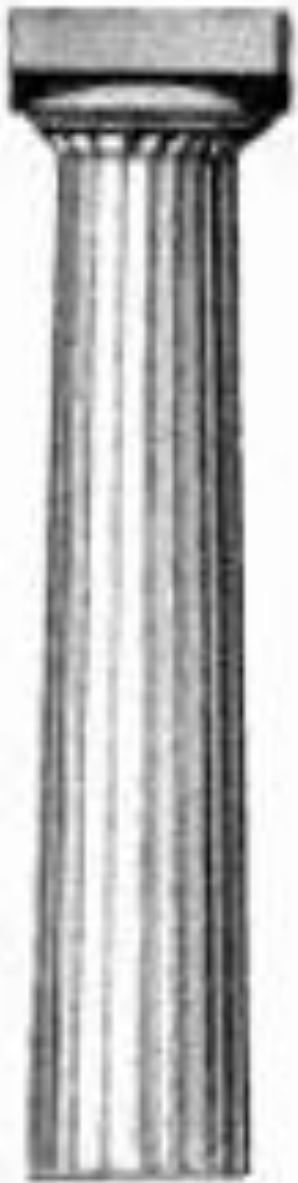
← Κιονόκρανο →

← Κίονας →

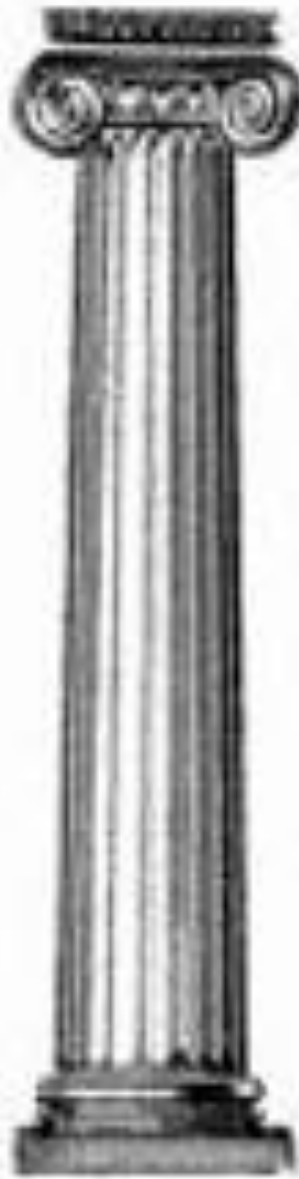
← Βάση

← Κρηπίδα →

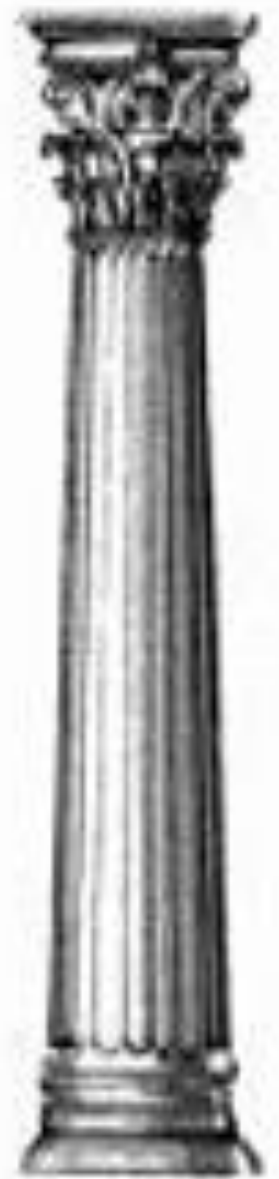

Doric

Ionic

Corinthian

Κιονόκρανα

Ιωνικό

Δωρικό

Κορινθιακό

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ

Ο διάκοσμος του ναού πάνω από τους κίονες και στη στέγη:

- Πώς ονομάζονται αυτά τα αρχιτεκτονικά γλυπτά: ζωφόροι, μετώπες, αετώματα και ακρωτήρια ή ακροκέραμα
- Πώς διακοσμούνται:
με *ανάγλυφα και ολόγλυφα*:
 - λιοντάρια
 - μυθολογικά τέρατα (Σφίγγες, Σειρήνες...)
 - μυθολογικά θέματα

Ακροκέραμα

Αέτωμα

Ζωφόρος

Ακροκέραμα

Αέτωμα

Μετώπες

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ – ΝΑΟΔΟΜΙΑΣ

Η αρχαϊκή αρχιτεκτονική
θα επηρεάσει την
αρχιτεκτονική όλου του κόσμου
μέχρι και τις ημέρες μας.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΓΡΙΟΥ

Βρετανικό Μουσείο

Η Όπερα του Βερολίνου

ΑΡΧΑΪΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ & ΤΟΠΟΣ ΕΜΦΑΝΙ- ΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ:

Την εποχή αυτή δημιουργούνται τα πρώτα μεγάλα αγάλματα από **ασβεστόλιθο** στην **Κρήτη** και από **μάρμαρο** στη **Νάξο**.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ:

- A. **Οι εμπορικές επαφές Κρητών και άλλων Ελλήνων με την Αίγυπτο**
- B. **Η αφθονία μαρμάρου στη Νάξο**
- Γ. **Η συγκέντρωση πλούτου από τους αριστοκράτες και τις πόλεις ήταν βασική προϋπόθεση για τη γέννηση της μεγάλης γλυπτικής, αφού το κόστος ενός μαρμάρινου αγάλματος ήταν **υπέρογκο**. Για ένα άγαλμα φυσικού μεγέθους έπρεπε να εργαστεί ένας γλύπτης με τους βοηθούς του για έναν τουλάχιστον χρόνο!**

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ:

Τι εικονίζουν τα γλυπτά;

Αρχαϊκή γλυπτική

A. ΤΑ ΓΛΥΠΤΑ ΕΙΚΟΝΙΖΟΥΝ :

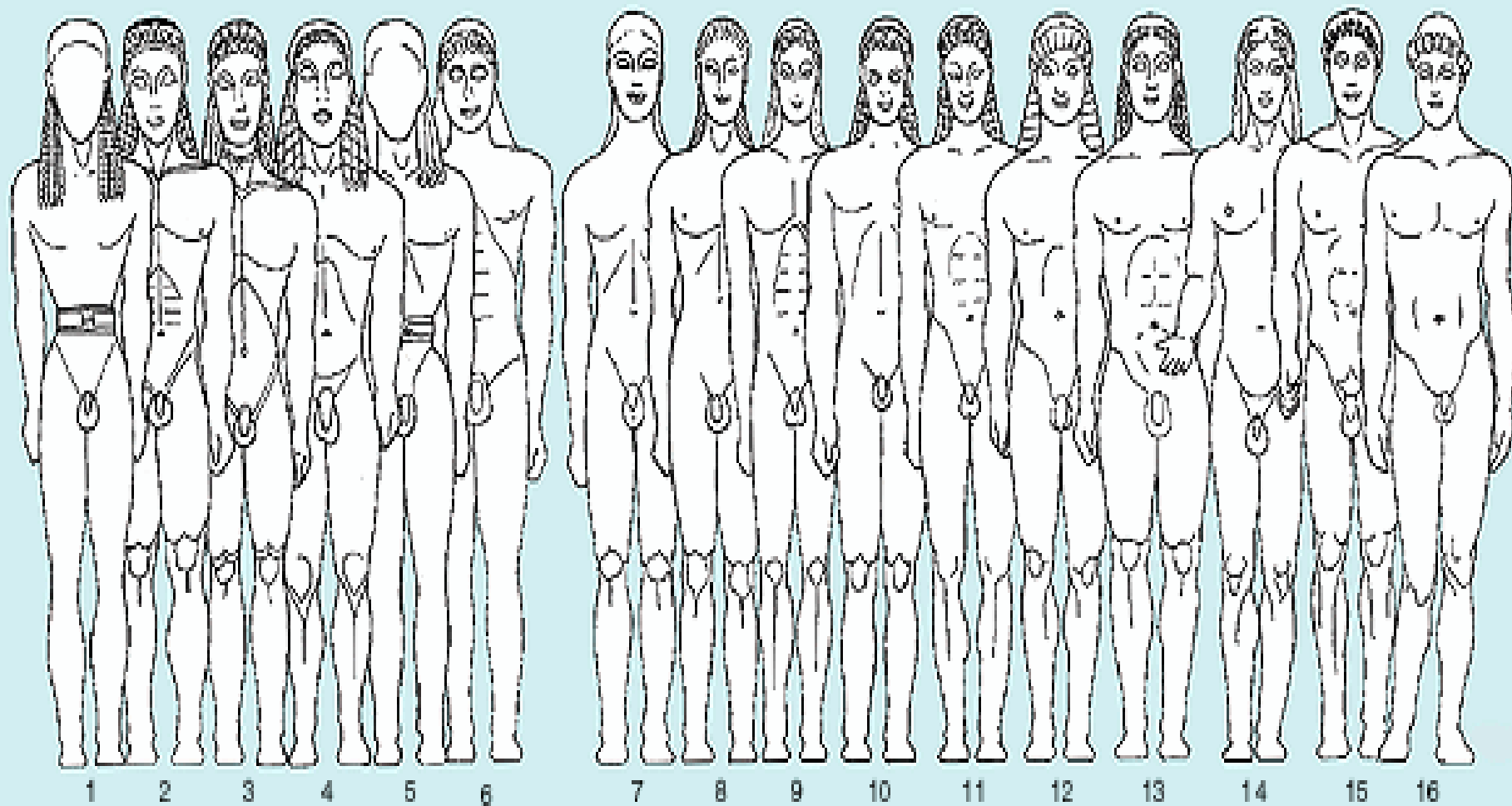
- 1. μορφές ανθρώπων**
- 2. μορφές θεών**
- 3. μορφές ζώων** (λιοντάρια, άλογα, πουλιά κ.ά.)
- 4. μορφές μυθικών τεράτων** (όπως οι σφίγγες και οι σειρήνες)
- 5. την προσωποποιημένη ιδέα της νίκης**
(Νίκες)

Β. ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ & ΘΕΪΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΤΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΟΥΜΕ ΚΟΥΡΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΡΕΣ:

- 1. Αποδίδονται σχεδόν ομοιόμορφα.**
- 2. Όλες οι μορφές στέκουν ακίνητες
απέναντι στον θεατή, με μόνο σημάδι
κίνησης την προβολή του αριστερού
ποδιού, και δράσης, ανάλογα με το
θέμα, το λύγισμα των χεριών.**
- 3. Επίσης, τις διακρίνει ένα ελαφρό
μειδίαμα.**

Όρθια στάση, γυμνότητα, προβολή
ποδιού, μειδίαμα

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Οι Κούροι

(γυμνοί και ντυμένοι)

- Οι νεαροί άνδρες – κούροι – παριστάνονται **ορθοί, γυμνοί, με καλογυμνασμένα σώματα και μακριά μαλλιά (πλούσια κόμη).**
- Υπάρχουν όμως & **αγάλματα ντυμένων κούρων**, κούρων με προσφορές στους θεούς (αναθέτες), ιππέων, πολεμιστών.

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΓΑΖΙΟΥ

Κούρος Σάμου (5,50 μ.)

www.samosin.gr

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Ντυμένοι κούροι ή με προσφορές στους
θεούς, ιππείς κλπ...

Οι Κόρες

- Οι νεαρές κοπέλες – κόρες – ορθές, κομψά ντυμένες, καλοχτενισμένες, στολισμένες με πλήθος κοσμημάτων.

Κόρες

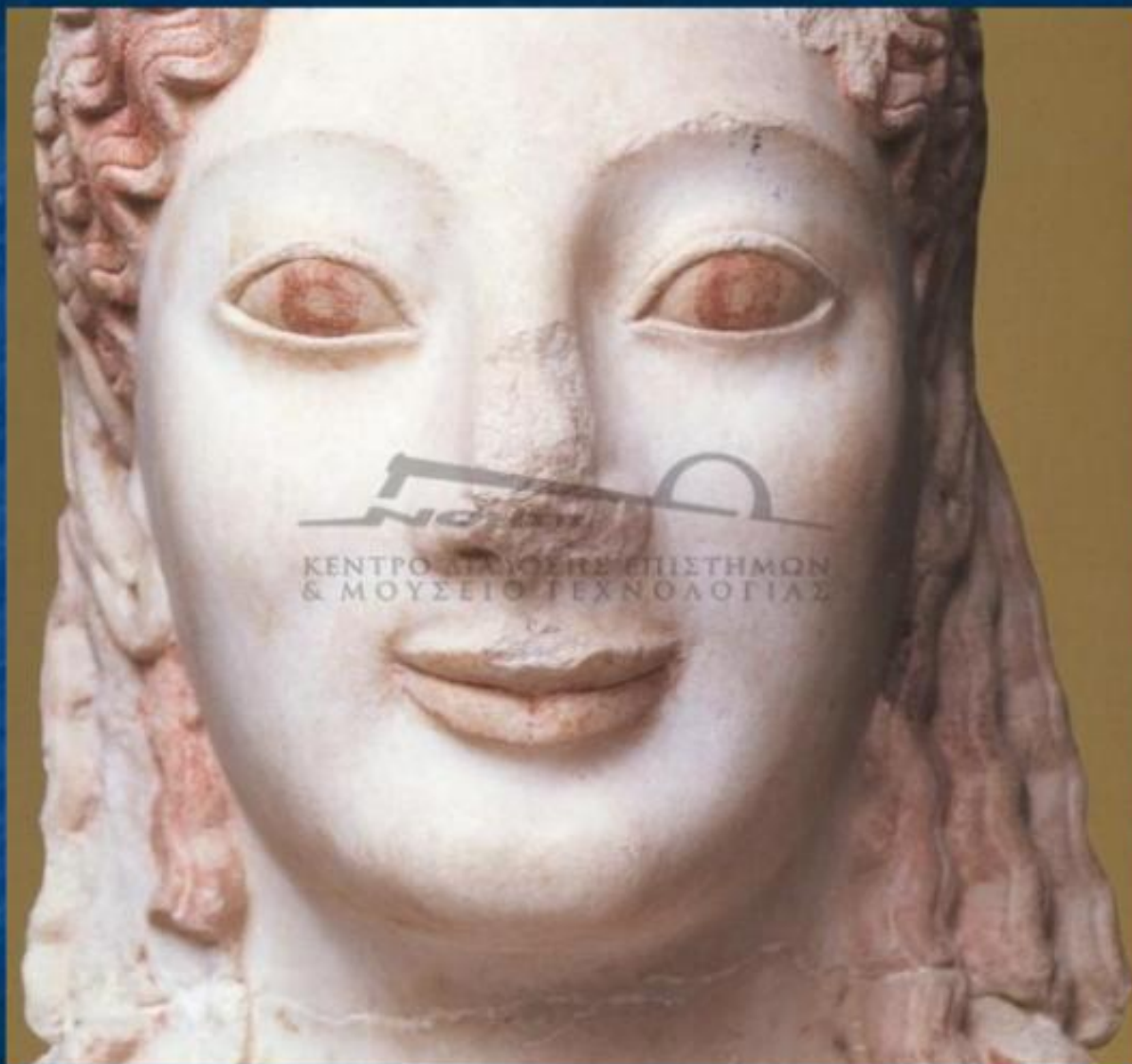
Κόρες από την Ακρόπολη

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

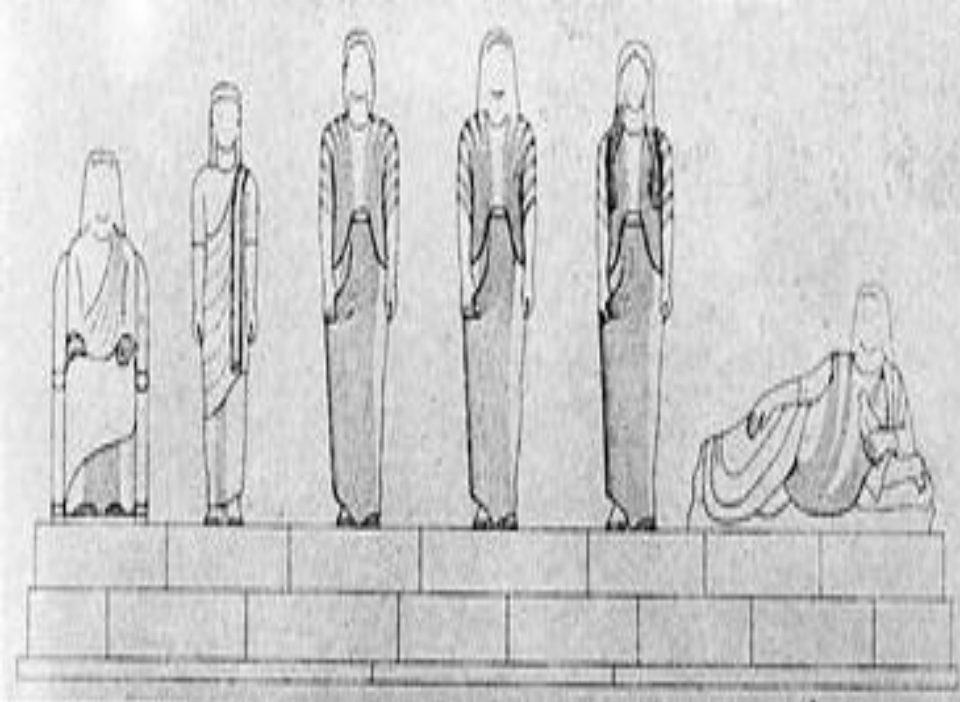
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

Τα άλλα αγάλματα...

- Οι άρχοντες και οι αξιοσέβαστες γυναίκες (οικοδέσποινες και ιέρειες) καθιστοί σε θρόνους και σκαμνιά,
- Οι συμποσιαστές μισοξαπλωμένοι σε ανάκλιτρα.
- Οι νεότεροι θεοί παριστάνονται όπως οι κούροι (Απόλλωνας) και οι κόρες (Αθηνά, Άρτεμη, Ήρα),
- Οι θεοί που βρίσκονταν σε ώριμη ηλικία (Δίας, Διόνυσος), όπως οι ντυμένοι κούροι.

-- Ωστόσο, οι θεοί διακρίνονται εύκολα από τα χαρακτηριστικά σύμβολα της θεϊκής δύναμής τους:

1. τόξο, βέλος ή μουσικό όργανο για τον Απόλλωνα,
2. κεραυνός για τον Δία κ.ά.

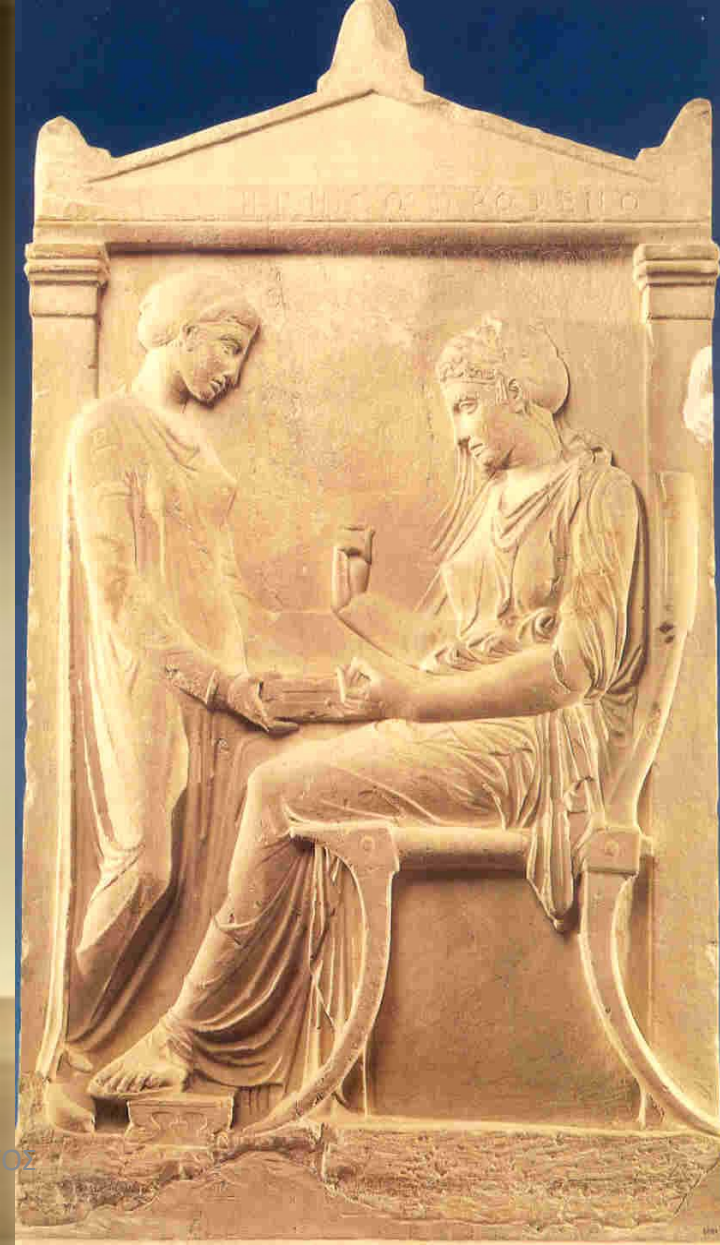

ΕΠΙΤΥΜΒΙΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Σπουδαία έργα τέχνης είναι και οι
**ανάγλυφες επιτάφιας πλάκες –
επιτύμβιες στήλες,**

-- βρίσκονταν πάνω από μνήματα σε
νεκροταφεία και **δήλωναν την
ταυτότητα των νεκρών.**

ΕΠΙΤΥΜΒΙΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΚΕΡΑΜΙΚΗ -ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Μεγάλη είναι η άνθηση της αγγειοπλαστικής – κεραμικής – αγγειογραφίας στους αρχαϊκούς χρόνους, λόγω της μεγάλης ανάπτυξης του εμπορίου.*
- *Χρήση αγγείων:*
 - φύλαξη – μεταφορά τροφών
 - διακόσμηση

Α. ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ:

Η γεωμετρική διακόσμηση δίνει τώρα τη θέση της:

1. στη φυτική, που επηρεάζεται έντονα από την **Ανατολή (ανατολικού ρυθμού αγγεία)**

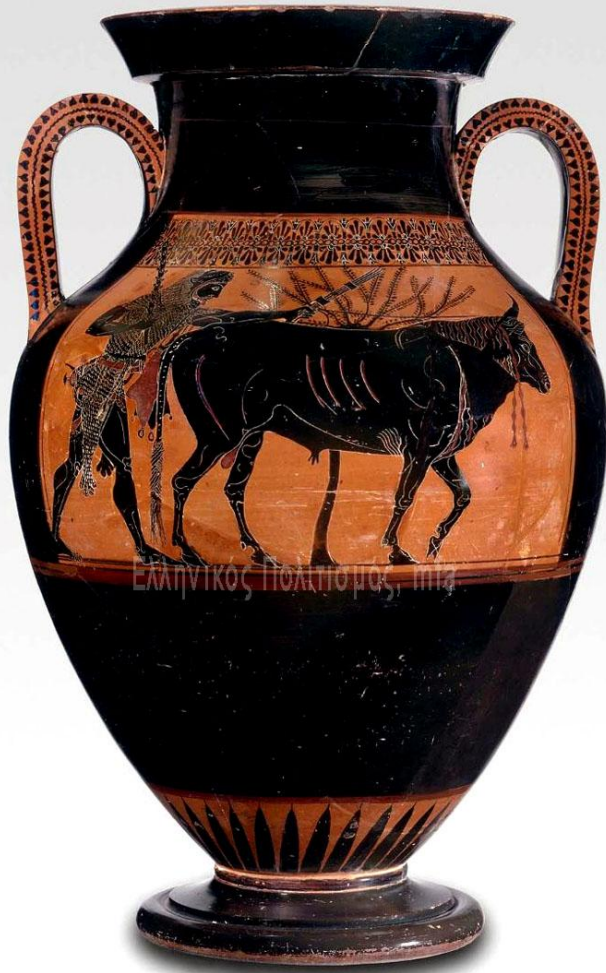

και 2. στην εικονιστική

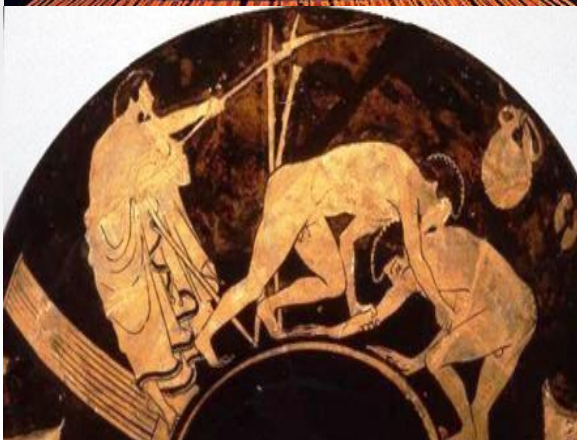

Διακοσμητικά μοτίβα,
σκηνές της καθημερινής
και θρησκευτικής ζωής,
αλλά κυρίως θέματα από
τη **μυθολογία** διακοσμούν
την επιφάνεια των αγγείων.

Άραγε αναγνωρίζετε την παράσταση του αγγείου;

Ελληνικός Πολιτισμός, 1914

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

B. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ:

Μεγάλα κέντρα, όπως η *Κόρινθος*, τον 7^ο και η *Αθήνα* τον 6^ο αιώνα π.Χ., εφευρίσκουν νέες τεχνικές για τη διακόσμηση των αγγείων.

- **1. Μελανόμορφος ρυθμός:**

--τεχνική επηρεασμένη από τη διακόσμηση των **χάλκινων αγγείων**

--οι **μορφές και τα κοσμήματα** βάφονται **ολόμαυρα** πάνω στην **κοκκινωπή επιφάνεια** των αγγείων, ενώ οι λεπτομέρειες δηλώνονται με χάραξη.

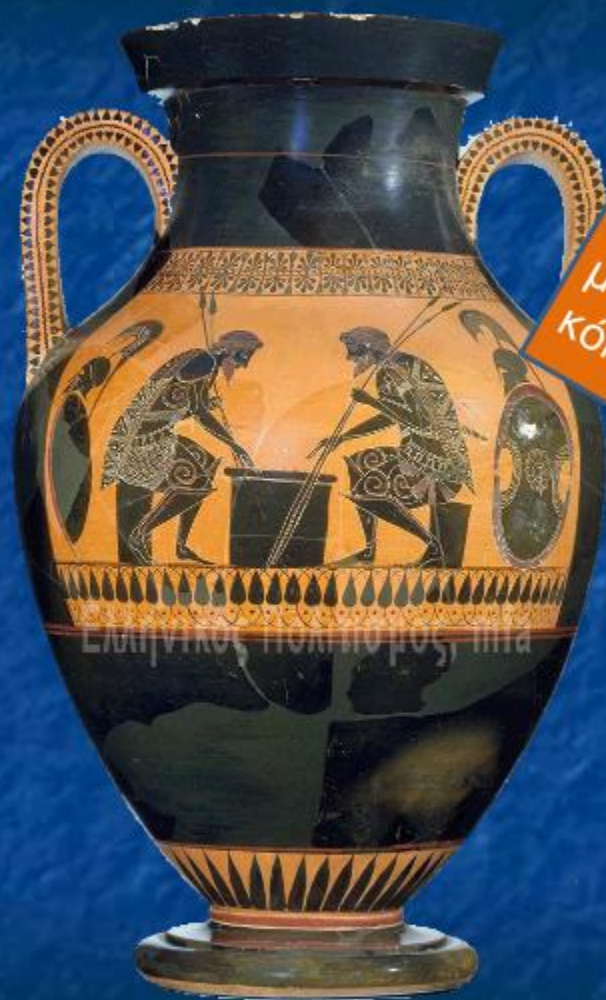
- **2. Ερυθρόμορφος ρυθμός:**

--εμφανίζεται **τα τελευταία χρόνια της αρχαϊκής περιόδου (6^{ος} αι. π.Χ.)**

--είναι η αντίστροφη τεχνική της μελανόμορφης:

οι μορφές είναι κόκκινες πάνω στη **μαύρη γυαλιστερή επιφάνεια των αγγείων.**

ΚΕΡΑΜΙ ΚΗ

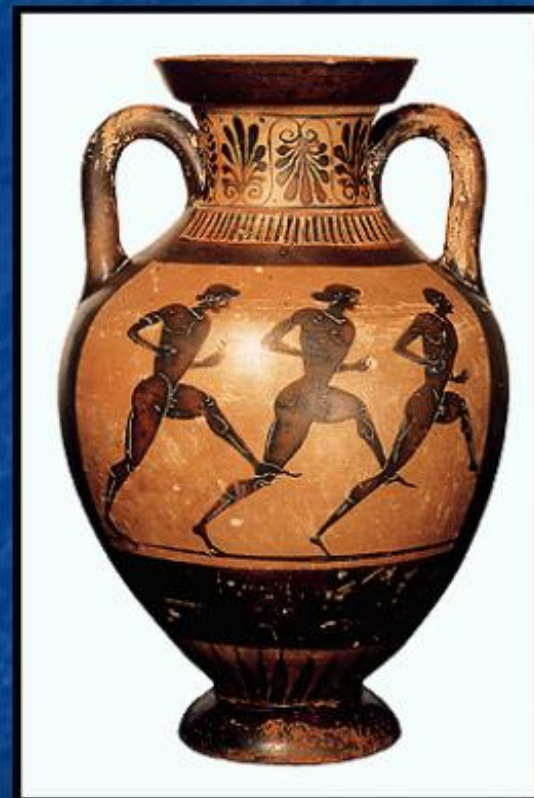
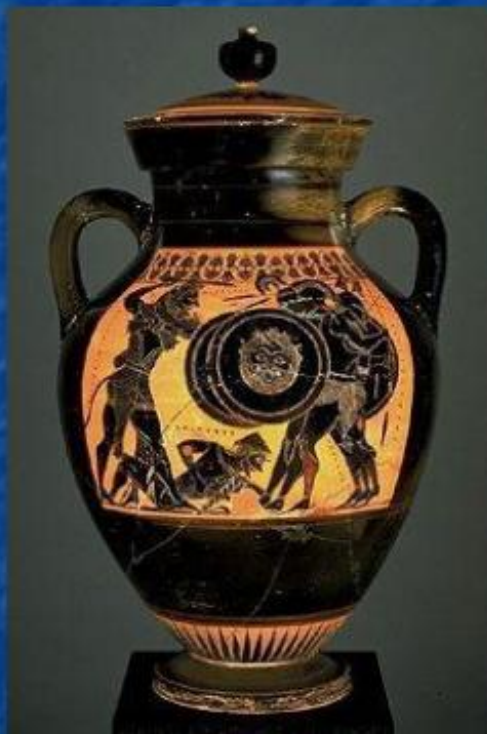
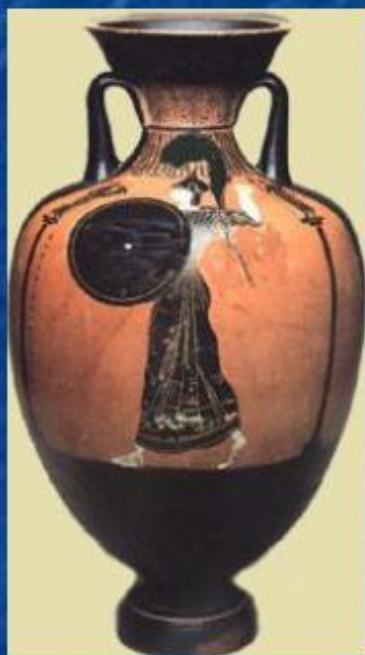
μελανόμορφος -η –
ο αγγείο που έχει
μαύρες
μορφές επάνω σε
κόκκινο φόντο

ερυθρόμορφος -η –
ο αγγείο που έχει
κόκκινες μορφές
επάνω σε μαύρο
φόντο

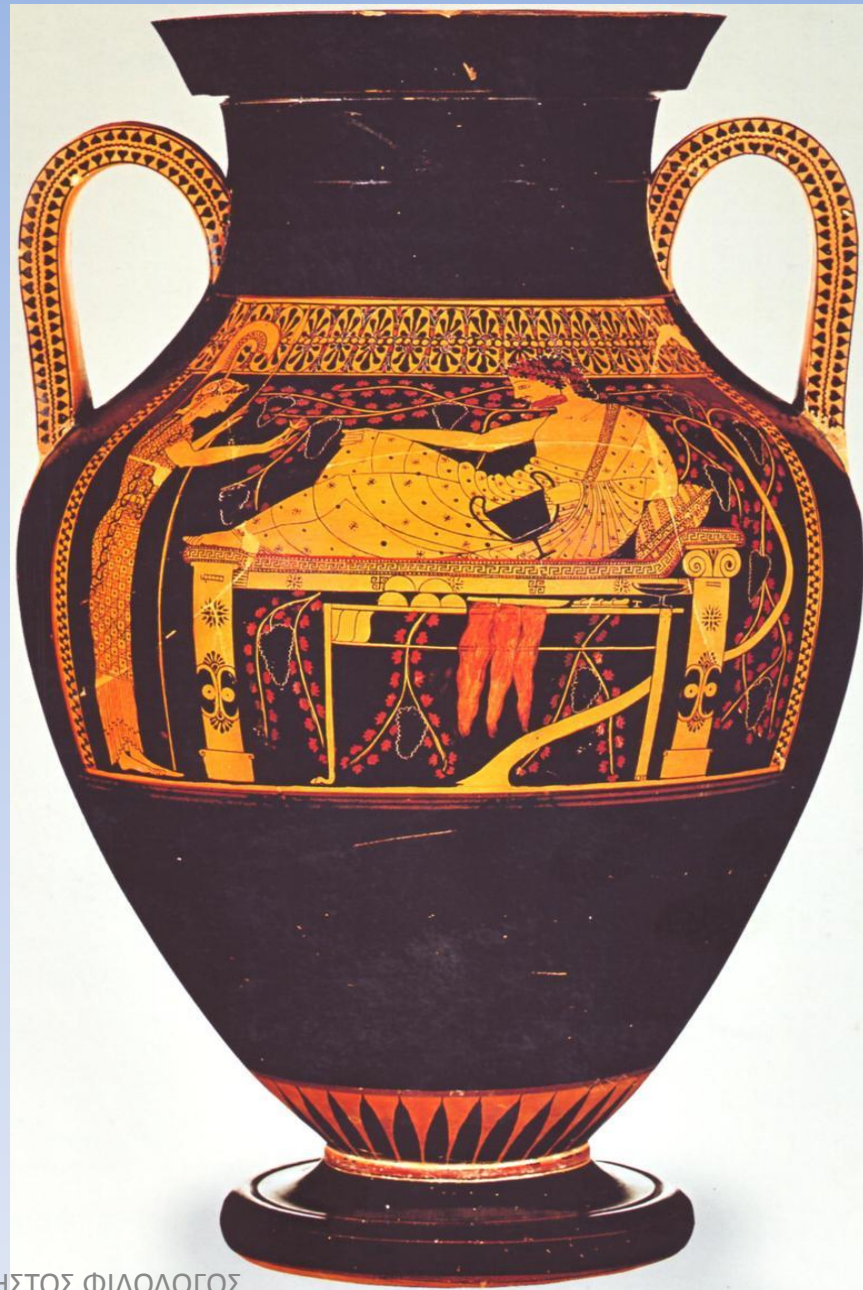
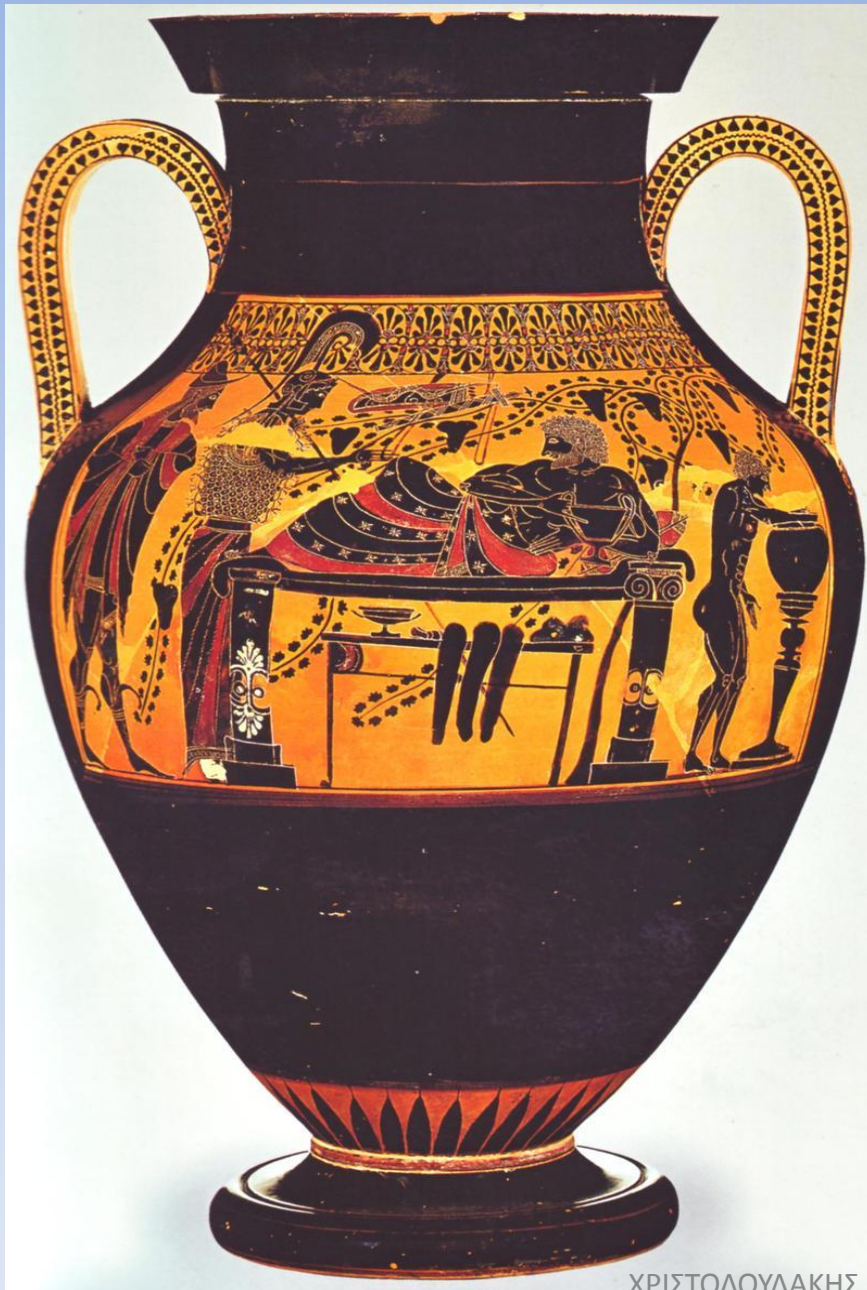

Μελανόμορφος ρυθμός

Ερυθρόμορφος ρυθμός

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΑ – ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ – ΕΙΔΩΛΙΑ

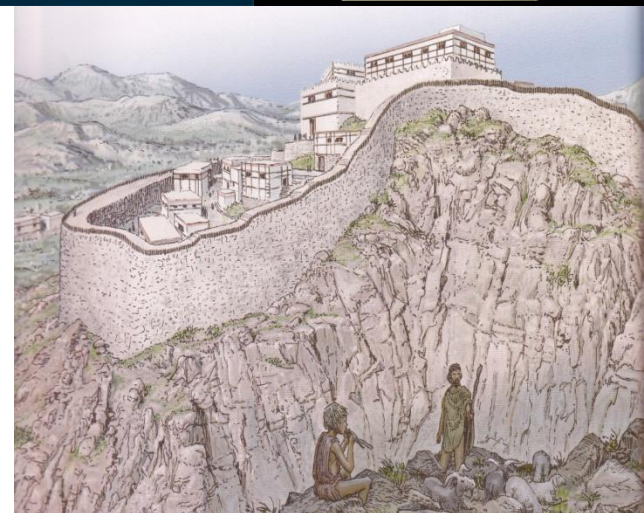
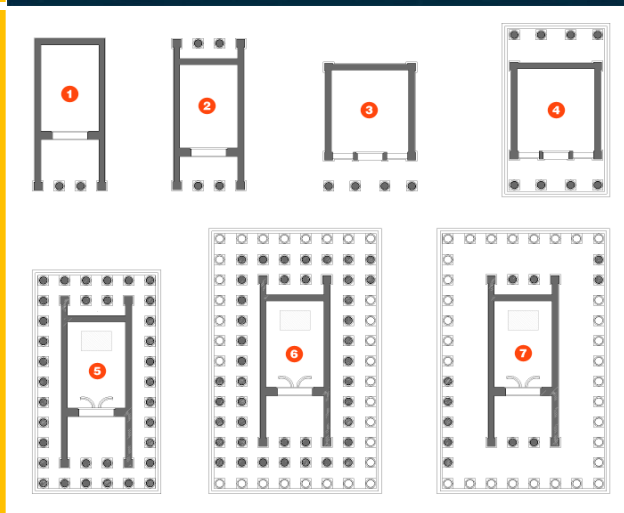
- Συγχρόνως, ανθίζουν:
- **1. η μεταλλοτεχνία,**
- **2. η μικροτεχνία,**
- **3. τα ειδώλια από πηλό και χαλκό.**

ΤΕΣΤ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

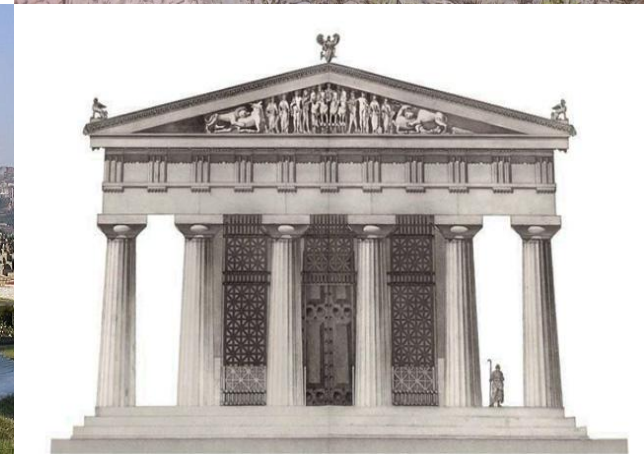
1. Από τι υλικά ήταν φτιαγμένα τα έργα τέχνης της διπλανής στήλης;
2. Πού πρωτοκατασκευάστηκαν τέτοια έργα τέχνης;
3. Τι διαστάσεις είχαν;
4. Κάτω από ποια επίδραση δημιουργήθηκαν αυτά;

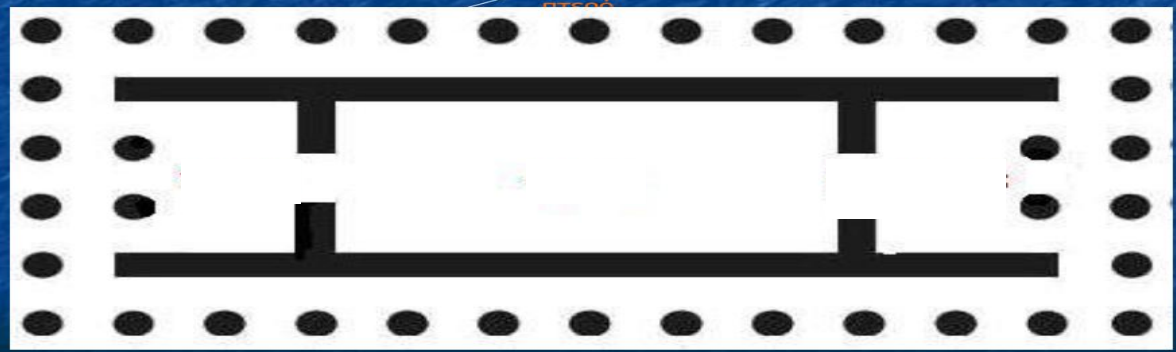
1. Ποιο από τα διπλανά σχήματα – κατόψεις ήταν το βασικό σχήμα των αρχαϊκών ναών;
2. Με ποια κτίρια, ποιας εποχής έχει σχέση αυτό το πρότυπο;

1. Ποιοι ήταν οι αρχιτεκτονικοί ρυθμοί των ναών της αρχαϊκής εποχής;
2. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά τους;

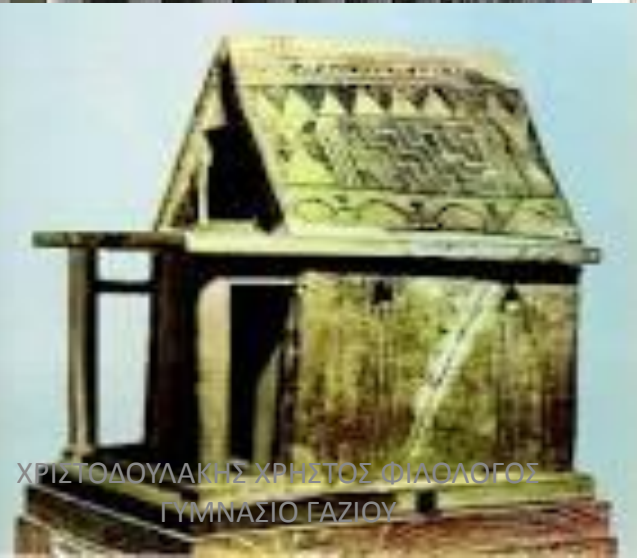
1. Από ποια μέρη αποτελείται ο διπλανός αρχαϊκός ναός;
2. Ομοιότητες και διαφορές με τις χριστιανικές εκκλησίες;

1. Πιο μέρος ενός αρχαϊκού ναού εικονίζεται στις διπλανές εικόνες;
2. Από ποια στοιχεία αποτελείται το μέρος αυτό;

1. Σε ποια εποχή της αρχαίας ελληνικής ιστορίας ανήκουν οι διπλανοί ναοί;
2. Ποιες ήταν οι διαστάσεις τους;
3. Ποιων η κατασκευή ήταν πιο δαπανηρή;
4. Πώς συνδέεται το κόστος τους με την εποχή τους;

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΖΙΟΥ

1. Να βρείτε το είδος των γλυπτών της διπλανής στήλης.
2. Ποιο ήταν το κόστος κατάσκευής τους;
3. Τι μαρτυρά η δημιουργία τους;

Τι εικόνιζαν τα αρχαία αγάλματα;

Αρχαϊκή γλυπτική

1. Πώς ονομάζονται τα διπλανά αγάλματα;
2. Ποια είναι τα βασικά τους χαρακτηριστικά;

1. Πώς εικονίζονται οι διπλανοί θεοί;
2. Από τι εξαρτάται η εμφάνισή τους;
3. Διακρίνετε σε κάποια από τις μορφές κάποιο χαρακτηριστικό σύμβολο της θεϊκής τους ιδιότητας – δύναμης;

1. Ποιας εποχής είναι τα διπλανά αγγεία;
2. Ποια είναι τα βασικά τους χαρακτηριστικά;

1. Να βρείτε το περιεχόμενο και την τεχνική διακόσμησης των διπλανών αγγείων;
2. Ποια είναι τα βασικά τους χαρακτηριστικά;
3. Ποια τεχνική διακόσμησης εμφανίστηκε τελευταία τα αρχαϊκά χρόνια;

